

Dag = Bladet:

Wälsignade Tryck = Friheten.

Andra Skäcken,

N:o 38, 39 och 40.

Stockholm, den 29 Maji 1782.

LYCKAN *).

Chrysis och Stenor woro wänner, åtminstone kunde ingen tro ån-
norlunda. De förtrodde hwarandra så lycka som olycka, och den
enas nöje eller hopp om ljuswäre utsigt för framtiden war aldrig
någon hemlighet för den andra. De förtalte ej hwarandra offentli-
gen och således behöfde de ej smickra sig inbördes. Utom denna sinne-
nas likhet kommo de nästan icke öfwerens uti något; emedan deras
tänkesätt woro helt olika. Chrysis war Philosoph. Med detta nam-
net hedrades en människa, som inweklade de måst enfaldiga begrep u-
ti mörker, medelst förråd af toma ord, och genom omswep gjorde de
tydeligaste sanningar obegripliga. Des lärå nekade någon verklig lycka
wara til; men tillågnade inbillningen des waresse. Allt är en synwil-
la, sade han, ingen lycksalighet gifwes utan den inbillningen skapar.
Hon är själen som åger allt och gagnar af ågandet; och den männi-
ska är således lyckeligast som förmår föra sig aldralångst från den rät-
ta synpunkten. Stenor tänkte helt annorlunda om den lycksalighet,
som är de dödeligas. Han trodde ingen människa wara lycksalig utom
ågandet af det synbara och naturliga goda, och at ingen ting kunde
behaga henne utom det som föll i ögonen. En dag ordwärlade de
med iswer i en aflågsen gång öfwer detta ämne. En ålderstegen man,
hvars åsyn befalte wördnad, gick nära wid dem. Hans ökonstlade
wäsen

*) Insändt.

wäsende och den ärfarenhet äldren gifwit honom, gjorde honom wärdig at blifwa rådfrågad. „Gör Er den mödan förena våra stridiga tankar, sade de til honom, och utan at affbida des swar, underrättade de honom om deras twist och deras olika tankar i ämnet. „J kunnen låteligen sela båda twå, sade Guben, lyckans natur är, at med sinnenas tilhjelp kännas, men utredes förgåfwes med fina härklyfsningar och torra förnufts-slut. Det war min tanka, inföll Stenor, ingen ting är wärkeligt utom det som är för ögonen. Måna sinnen äro de enda jag har af nöden för at känna min lycksalighet. Afwen en willfarelse, fortfar den Gamle, som tillade ännu nya skäl, ehuru otillräckeliga til deras öfvertygelse. Jag har långt för detta blifwit öfvertygad at ordwårplingar ingen ting utreda. Tiden lärer mera än alla Sedo- Lärare. Han södt sit tal i det han bad dem insinna sig på samma ställe efter en 3 dagar och det på samma tima; torde hända, sade han, at wi då skola komma bättre öfwerens. Han skildes wid dem, och det drögde ej länge förän de togo affsed från hwarandra. Chrysis wände tillbaka hem för at utarbete et Werk i Wittenstapen, som handlar om de allmännaste sanningar, och Stenor, följande sin smak, skyddade sig til et mötesställe, der den wackra och ömna Zeide lofwat insinna sig. Zeide gaf honom så många ömhets-prof, som man mildigen kan fordra af et Fruntimmer man älskar. Han smakade lycksaligheten med henne twänne timar; ty så länge war han ensam med henne. Sannerligen, sade han, under det han begaf sig hem, påsar det wäl för en utgammal Gubbe eller en gräl som kallar sig wis at fälla omdömen öfwer lyckan! äldren förbjuder den ena at smaka henne, och den andra är för klok at nänsin blifwa lycksalig. Zeide öfvertygar mig långt mera om lycksaligheten med et enda ja, et småleende, än desä med alla deras skäl. Aldrig har jag twistat om lycksaligheten i hennes sällskap. Han insomnade altid med åronkan af Zeide. Uti en dröm ser han henne med alla sina behogligheter, hon hade allenast förlorat litet utaf sin foglighet. Förgåfwes fordrade Stenor det, som man sällan gifwit honom tid at åstunda. Man afflog honom det, och förenade med detta afflaget en bekännelse, hwars innehåll war oändligt mera smärtande. „Jag är tröstlös, sade Zeide til honom gråtandes; men jag älskar Er ej mera — Hwad grymma!
wä

wågen J säga mig, sade Stenor, J älsken mig ej? J älsken då en annan? — och ja. — och Ni har nog mod för at bära mig en så sáfelig tidning — Hwarföre skulle jag förtiga det? det wore ju at på två sätt bedraga Er — Hwad? Zeide glömmet bort så många löften på sin sida? så många kärleksprof på min — Jag ärindrar mig allt; men jag är ur stånd at annorlunda uppföra mig. Råda wi wål öfwer våra hjertan? — så talar och ursäktar alltid ostadiga sinnelag sina ombyten. — Nej, upriktigheten är på min tunga. Wånne hjertat wål tager lag af förnuftet. Här gifwes wål millioner Gruntimmer, som äro mera lätt sinniga och ombytliga, utan at förmildra dessa fel med upriktighet. — Men, hwem är wål den lyckliga medråstaren som segrat öfwer mig och hvars offer jag är? utroppte Stenor med en häftighet, som utmärkte dess oro — Det är Chrysis — Hwad för et namn! hör jag rätt? han! hvars hjerta aldrig älskade något? kanske häruti ligger ordfaren til min kärlek, swarade hon.

Den häftiga rörelse Stenor förmärkte kom honom ntur sin dwala. Han waktade och den matthet han besant sig uti war aldeles främmande för honom. Kärleken ware lof, sade han, det som jag tyckte mig se och höra war endast en dröm. Zeide wara mig otrogen! Nej, werkeliga njutandet af dess trohet skal komma mig at förblömma en ledsam inbillning. Det återstod likwål ännu at genom Zeides upförande besanna det, och at dess dröm war en dröm. Chrysis hade äfwen drömt. Han hade sedt Zeide just bemöda sig at behaga honom, och aldeles intet gjöra en hemlighet af denna sin böjelse. Gifwes wål någon Philosphie nog mäktig at segra öfwer egenkärleken, ännu mindre motstår hon kärlekens wälde, när et wackert Gruntimmer wisar sig. För första gången sör Chrysis öfwer at en dröm war en förblindelse utan werkställighet och fick således et bewis som wederslade hela dess läro-system om lyckaligheten; ty han saut henne icke genom inbildningens åtgärd. Lika mycket, tillade wår så kallade Philosph, denna wilfarelsen är ej utom sit wärde. Hon har smickrat minna begär; jag har ock wetat betjena mig däraf. Fattas wål något, som et werkligt åtnjutande kunde tillägga?

Han

Hon besökte Stenor, som förvirrades wid dess åsyn. Hvad ses
 tas dig? war Chrysis fråga, hvad wil denna bedröfweliga och oroli-
 ga mine säga? Kanste Zeide warit twärt emot hvad hon plågar wa-
 ra, jag menar mindre öm? Zeide. swarade Stenor, är sig alltid lik —
 Och du är ändå icke nöjd — Jag har alla skäl til at vara det; Men
 om jag skal döma efter utseendet, så tyckes Ni wara fullkomligen nöjd
 — Jag kan ej neka det och en linslig dröm har gjort mig munter —
 Hvad en dröm? — Ja, just en dröm. Du lærer säga, at det är et
 inbildningens foster; men du bör weta, alt är ej inbildning, och den
 jag omtalar öfwerträffar wida wagnar många andra. Är drömmens
 innehåll en hemlighet? — Utdeles intet: Kan man wäl i dyligt fall wa-
 ra oförsigtig? Et ungt, et intagande Fruntimmer har uti en dröm gif-
 wit mig det önskeligaste förtroende — Et ungt och älskanswärdt Frun-
 timmer. — A! det är Zeide. — Vät wara! hvad rör det dig? —
 Den trolösa hon har upriktigt för mig tilstådt sin otro — Säkert af-
 wen uti en dröm? och du lär sätta söga tro. . . — Denna dröm gör
 min oro. — Det strider ju med dit tankesätt som antager ingen ting
 för godt eller ondt utom det werkelige naturliga. Zeids kärlek är ju
 wärklig. Hon gifwer dig ju kånbara prof som böra ställa dig tilfreds
 och förskingra en dröm. Behåll din lott, och lämna mig min inbillade
 lycksalighet oförbr. Garwål, war Stenors swar: min närwaro hos Zei-
 de skulle förskingra den oro, som dessa bågge drömar emot min wilja
 hafwa werkat. Zeide war tillfå lämpelig, öm och kär som hon plå-
 gade wara. Det oaktadt war Stenor tankfull. Hon begärte få weta
 orsaken och han upäckte henne den. Hvad hör jag! war Zeides ut-
 rop: skal wäl et dyligt blindwark, et intet, kunna göra de minst twe-
 tydiga bewisen på min kärlek twetydiga i edert hjerta? Nej, swarade
 han: jag känner den upriktighet som är eder själ så egen, jag känner
 huru jag är lycksalig — Men säg mig ändå ordsaken huru en led-
 dröm kan oroa mit hjerta? Nog inser jag löjeligheten af den upmär-
 samhet man lämnar åt dyliska griller; men jag tilskrifwer detta min
 öfwerdrifna granlagenhet; själwa kärleken är så nogräknad, så färdig
 at . . . Nå wäl, inföll Zeide, jag skal ställa min älskare tilfreds. Det
 är ju Chrysis som är föremålet för eder oro? wi wilja fly dess åsyn.
 Wi kunna ju wara på annan ort. I ären ju i nåd wid Hofwet. Et

Landshöfdingedöme på en aflägsen Ö är ledigt. Låt all möda vara ospard til at få fullmagt härpå. och jag dömer mig gärna til landsflygtig, endast jag får följa Eder.

Detta tilbudet war tilräckeligt at tilfredsställa Stenors uprörda sinne, och han trodde ej behöfwa gjöra sig den minsta möda för at erhålla det lediga Länet. Det är ju onödigt, sade han, at på så aflägsen ort söka en lycka som jag har här. Intet ställe kan befria mig från ångsliga drömmar. Många årdringor hafwa drömmar gjordt til intet afstonen för segren. Flera Fältherrar hafwa sedt sina segerintog natten för deras nederlag. Morphæi nycker inslyta ej på mig, då Zeide och kärleken äro för mig. Följande natten, åter en dröm. Stenor ser Chrysis färdig gå om bord med Zeide. Håll, trolösa wån! stadna falska, menediga älskarinna, ropte Stenor til dem. Hwärt tänken i båda sty. — Til det ställe hwarest jag föreslog wilja följa Eder. Men nog wiste jag det Chrysis redan förekommit Eder — War detta då orsaken til edert förslag? — Det finner I wäl. Hwad! Zeide ej nöjd med at bedraga mig, trotsar mig och fördubblar sitt brott! och du falska wån! du tager min skatt, du bortför den som gjorde mina dagar så sälla? Jag bemödar mig gjöra mina lyckliga, swarade Chrysis. Är det du allena som äger rättighet at älska Zeide? Jag rycker ej en älskarinna från dit bröst; det är hennes ödjelse som gör at hon öfwerger dig, för at följa mig. Detta skal jag wäl mota, ropte Stenor, aldeles utom sig. Din död skal sätta en bom för din resa. Wid detta tal wil han rusa på Chrysis med wärjan i handen. Hur blef han icke bestört! wärjan förwandlades i hans hand til en Galere-åra och han fant sig sjelf wara i de slafwars antal hwars öde war at ro det fartyg, som skulle öfwerföra Zeide och Chrysis til ön, den de utwalt til hemwist. Båda två sågo på Stenor med ögon som gäfwos tillkänna deras åtlöje och föragt öfwer des öde. Store Gudar! utbrast Stenor, skulle någon dödelig föreställa sig detta wara möjligt? ser jag rätt? eller är det en dröm? Nej, ty wärr, alt hwad jag ser förkunnar wissheten af min olycka och min wanheder. Min själ nedsjunker under bördan, och kan ej öfwerlefwa et så fäseligt öde. I hofwets grundlösa källor! Ni swällande wägor upsluken mig och befrien mig ifrån

från den fasan, den skymfen, som öfvergår mig. Härpå kastar han sig ut i hafwet, och samma ögnablick wätnar han i sin sång.

Tillståndet, hwari han fant sig, gjorde at han ej straxt kom sig före, och liksom war twehogse om han ej werkeligen war uptagen ur hafwet. Himmeln ware tack! sade han, efter några ögnablicks förlopp, detta är ännu en dröm allena, en synwilla utan påföljd. Men hwad mattar hon mig icke in i själen! en sansfärdig händelse skulle ej kunna wärka mera. Jag kan ej neka, at detta gör någon ändring i mit tänkesätt.

Chrysis instälte sig. Gud ske lof! sade han til Stenor, min dröm har bedragit mig, du är ej dränkt i hafsbotten. Jag bekänner at jag fruktat för dit lif. Med hwad för et oförsagt mod kastade du dig uti hafwet? Sjelfwa Zeide skulle förundrat sig öfwer et så modigt beslut och des werkställande, om ej et så faseligt upsat hade kommit henne at båsfa och förwåstt alla andra känslor. Utred detta för mig, sade Stenor, bestört. Chrysis lät honom straxt weta sin dröms innehåll, som aldeles stämde öfwerens med Stenors. Ack! hwad det är grymt, sade Stenor, hwarje natt bebädar mig et nytt straff. — Kan wäl en inbildning få namn af straff — Denna willfarelsen är jag ej nog stark at tåla. Man tycker ej om, til och med i en dröm, at spela en dåres perloannage och dela des öden. Men, tillade Philologen, med en slags ängslan, dagens öden ärsätta tilfyllest den lilla oro som nattens skuggwärt kunna förorsaka. Det medgifwer jag, swarade Stenor; jag har all anledning hoppas, det Zeides ömma kärlek är mig en himmel, som skal förskingra nattens moln, jag skyndar mig derföre til henne: måtte min önskan gå i fullbordan!

Denna ensaldiga förtröstan gjorde Philologen försagd. Han tillräknade Stenor såsom brott, at han wägade beklaga sig; han fann des klagan obillig. Är det wäl han, säger Chrysis, som harj orsak wara misnöjd öfwer sin lott? Jag må anse den huru jag wil, tror jag des öde wara wida bättre än mit. Likwäl kan det falla honom in at misuana mig til och med mina drömmar.

Men

